

Schriftelijke inbreng voor Rondetafelgesprek over de Wijziging van de Meststoffenwet in verband met de invoering van een stelsel van fosfaatrechten (34 532) dd 6 oktober 2016 – onderdeel knelpunten.

Onderwerp: Knelpunten van het wetsvoorstel fosfaatrechten in relatie tot de biologische melkveehouders

Samenvatting

Bionext, de ketenorganisatie voor de biologische sector, Biohuis de vereniging van Nederlandse biologische boeren en tuinders, en Natuurweide, de vereniging van biologische melkveehouders, vinden het volkomen onterecht dat biologische bedrijven op moeten draaien voor de overproductie van fosfaat die het gevolg is van een derogatie waar zij part noch deel aan hebben gehad en geen enkel profijt van hebben. Het is in strijd met het principe van proportionaliteit en fair balance en daarom onacceptabel.

Bovenop de algemene onrechtvaardigheid en schadelijkheid van dit wetsvoorstel voor de biologische melkveehouderij brengt het een aantal specifieke gevallen extra in de knel. Het betreft vooral biologische bedrijven en omschakelaars die voor juli 2015 zijn gaan uitbreiden en omschakelen en rond die datum hun melkveestapel nog niet volledig hadden opgebouwd.

De uitwerking van dit wetsvoorstel is bovendien een ernstige bedreiging voor de maatschappelijk gewenste omschakeling van gangbare naar biologische bedrijfsvoering. De biologische omzet groeit jaarlijks met ruim 10% (zie Bionext Trendrapport 2015-2016). Ook de biologische zuivel zit duidelijk in de lift. Er zijn momenteel circa 60 a 70 gangbare melkveebedrijven in omschakeling naar biologisch om de tekorten op de Nederlandse zuivelmarkt op te vullen. Met dit wetsvoorstel zou de biologische zuivel met 5 tot 10% dalen en wordt zuivelland Nederland steeds meer afhankelijk van geïmporteerde biologische melk.

Reden van het wetsvoorstel staat los van biologisch melkveehouderij

De belangrijkste reden voor het invoeren van het wetsvoorstel ligt in het behoud van de derogatie. Dankzij deze derogatie mogen gangbare melkveebedrijven met voldoende grasland in plaats van 170 kilo, afhankelijk van de grond, 230 of 250 kilo stikstof uit dierlijke mest aanwenden. Dit betekent dus dat 35% tot 47 % hogere mestgiften binnen de derogatie mogelijk zijn. In principe kan elk gangbaar melkveebedrijf deze derogatie aanvragen en het overgrote deel doet dit dan ook.

De derogatie geldt per definitie niet voor biologische bedrijven; zij moeten altijd al onder het Europese maximum van 170 kilo stikstof per hectare blijven. Gezien de gemiddelde samenstelling van biologische rundveemest, komt 170 kilo stikstof neer op 60 tot 70 kilo fosfaat. Op grasland mag, afhankelijk van de fosfaattoestand van de grond, 80 tot 120 kilo fosfaat per hectare toegepast worden. Dus daar kom je dan met die 170 kg stikstof niet snel aan.

Daar komt bij dat voor biologische bedrijven nog een extra wettelijk voorschrift geldt t.a.v. grondgebondenheid. Zij moeten namelijk, als zij mest willen afvoeren van hun bedrijf, hun mest altijd op gecertificeerde biologische grond aanwenden.

Hiertoe moeten zij verplicht een samenwerking met een ander gecertificeerd biologisch bedrijf aangaan. Dit wordt jaarlijks gecontroleerd bij de inspectie van Skal Biologisch, de certificerings- en controleorganisatie voor de biologische wetgeving in Nederland. Dus de biologische bedrijven opereren op een eigen mestmarkt en hebben al lang een plicht om grondgebonden te zijn, zij het wat anders gedefinieerd. Voor alle duidelijkheid: een bedrijf wordt als biologisch of biologisch in omschakeling geregistreerd en alles hieromtrent is in EU regelgeving vastgelegd.

Dankzij de derogatie konden gangbare bedrijven dus meer mest produceren zonder dat het meteen als overschot op de markt kwam. Nu loopt die derogatie gevaar door de grote groei in de hoeveelheid mest. Er moet daarom gekort worden op de mestproductie. Opeens zouden biologische bedrijven dus moeten meedoen aan een systeem van korting op fosfaatrechten, om een derogatie veilig te stellen waar de biologische bedrijven part noch deel aan gehad hebben.

Het komt erop neer dat biologische ondernemers, die hun nek hebben uitgestoken om vrijwillig aan strenge regels te voldoen t.a.v. grondgebondenheid, milieu en dierenwelzijn, in hun ontwikkeling beperkt worden of zelfs moeten inkrimpen om bedrijven die verre van grondgebonden zijn, te ontzien. Dat vinden wij volkomen onacceptabel. Dit is in strijd met het principe van proportionaliteit en fair balance en daarom onacceptabel.

Extra knelpunt voor bio melkveehouders die omschakelen en omschakelaars

De maatschappij vraagt om meer biologische landbouw. Ook de consument kiest steeds vaker voor biologische producten. Dankzij deze ontwikkelingen is onder andere de vraag naar biologische melkproducten de afgelopen jaren sterk gegroeid. Dit heeft geleid tot omschakelingen en uitbreidingen. Omschakelen en uitbreiden is een traject van meerdere jaren, waarbij vaak geïnvesteerd moet worden in grond en gebouwen. Dit is kost jaren, zeker als er vergunningen aan te pas komen. Ook het opbouwen of vergroten van de biologische veestapel, van kalfje tot koe, kost zeker tweeënhalf tot drie jaar. Kortom, het omschakelen naar de biologische manier van vee houden een grote stap, die de meeste veehouders niet durven of willen maken.

Diverse bedrijven waren en zijn in een dergelijk meerjarig traject gestapt. Er zijn ons verschillende gevallen bekend van bedrijven die enorm in de problemen komen omdat zij voor 2 juli 2015 in dit traject zijn gestapt, maar op die bewuste datum nog lang niet op het geplande aantal melkkoeien zaten.

Er waren stallen aanbesteed of gebouwd, er waren al drachtige vaarzen. Veel nieuwe en uitbreidende bedrijven worden in hun ontwikkeling beperkt als zij worden afgerekend op de situatie op 2 juli 2015. De motie van Smaling c.s. (33979 nr 110) die door de Kamer is aangenomen, vraagt uitdrukkelijk dat nieuwe, uitbreidende en omschakelende biologische bedrijven niet gedupeerd worden. Het tegendeel is het geval.

Daarnaast zijn er enkele biologische bedrijven die in de knel komen door de nu geldende AMVB mbt het melkveefosfaatoverschot. Doordat zij bijvoorbeeld grond zijn kwijtgeraakt. Maar zij hadden wel hun mestafzet op biologische grond goed geregeld, en voldoen aan alle wettelijke verplichtingen voor biologische bedrijven. Er is verwarring ontstaan doordat biologische bedrijven eerst vrijgesteld waren van mestverwerking. Daarna is afzet op biologische grond als mestverwerking gedefinieerd. Vervolgens kreeg je alleen een uitzondering als je kon aantonen dat je voor 30 maart 2015 in mestverwerking had geïnvesteerd. Dat lukt je normaal gesproken als biologische veehouder niet, want voor de afzet

op biologische grond is geen financiële investering nodig. Deze knelgevallen kunnen snel worden opgelost door het uitgangspunt te hanteren dat de biologische melkveehouder die voor 30 maart 2015 biologisch gecertificeerd was, daarmee tijdig in mestverwerking heeft geïnvesteerd.

Toekomstperspectieven

Over toekomstige omschakelaars maken wij ons weinig zorgen. Een gangbare melkveehouder die omschakelt zal in het algemeen dieren afstoten en minder melk en minder fosfaat produceren. De perverse situatie kan zich gaan voordoen dat dit gangbare bedrijf zijn overtollige fosfaatrechten verkoopt aan een bestaande biologische ondernemer die in de knel is gekomen door het fosfaatrechten stelsel.

Het vooruitzicht dat biologische boeren mogelijk in de toekomst rechten van de fosfaatbank krijgen, biedt weinig perspectief. Biologische boeren moeten dan mogelijk eerst een deel van hun zorgvuldig gefokte veestapel naar de slacht brengen en hopen dat zij uiteindelijk met rechten uit de fosfaatbank ergens in 2019 opnieuw weer mogen beginnen met fokken. Het is zeer de vraag of de fosfaatbank überhaupt gaat functioneren. Dus moeten biologische melkveebedrijven hier en nu de ruimte houden om te groeien. Veel bedrijven zullen niet meteen groeien en degenen die wel groeien, zullen dat in het algemeen geleidelijk doen, zoals hiervoor is uitgelegd.

Behalve een klap in het gezicht van de voorlopers in duurzame landbouw, is verplichte krimp ook idioot gezien de sterk groeiende vraag naar biologische zuivel in de supermarkt: 6,9% in 2015 en ruim 11% in 2016 (zie Bionext Trendrapport 2015 en 2016). Hoe gaat de politiek de consument uitleggen dat de biologische boer koeien moet slachten omdat de mestproductie van de intensieve bedrijven uit de hand is gelopen? Momenteel moet er al biologische melk uit het buitenland komen. Een fors aantal gangbare boeren en de coöperaties hebben gereageerd op deze situatie en nu zijn er 60 a 70 bedrijven in omschakeling naar bio om dat gat te dichten. Met dit wetsvoorstel zou de bestaande biologische melkproductie in een keer weer 5 tot 10% teruggeworpen worden. Dat betekent onherroepelijk terug naar import van biologische melk uit het buitenland.

We hebben het over een kleine groep voorlopers. In 2014 was 1,9 % van alle melkveebedrijven geregistreerd als biologisch, of als biologisch in omschakeling. Het aandeel van biologische bedrijven in de totale melkveefosfaatproductie ligt vermoedelijk ergens tussen de 1 en 1,5 %.

Biologische boeren steken hun nek uit en leveren een extra maatschappelijke inspanning, met minder mest en minder dieren, die per dier ook nog minder melk produceren. Met hun maximale norm van 170 kg stikstof ofwel maximaal 70 kilo fosfaat per hectare behoren ze tot de meest extensieve groep melkveehouders. Zij hebben geen enkel belang bij een derogatie. Nu de derogatie voor de intensieve bedrijven gered moet worden, dreigen zij in de knel te komen doordat zij op een hoop geveegd worden met gangbare bedrijven.

www.bionext.nl

info@bionext.nl

Tel 030-2339970